

Spina bifida, oňurga we oňurga ýiliginiň dogry emele gelmeýän wagty ýüze çykýan dogabitdi kemçilikdir. Bu, nerw turbasynyň doly ýapylmadyk ýagdaýynda oňurganyň islendik nokadynda ýüze çykyp biljek nerw turbasynyň kemçiligi görnüşidir. Bu ýagdaý, kemçiligiň görnüşine we ýerleşýän ýerine baglylykda dürli agyrlykdaky fiziki we nerw bozulmalaryna sebäp bolup biler.

Spina bifida-yň takyk sebäbi doly düşünilmeýär, ýöne genetiki, iýmitleniş we daşky gurşaw faktorlarynyň utgaşmasýndan ýüze çykýandygyna ynanylýar. Aýratyn bir töwekgelçilik faktory, göwrelilik döwründe fol turşusynyň ýetmezçiligidir. Beýleki faktorlar, nerw turbasynyň kemçilikleriniň maşgalada ýüze çykmagy, käbir dermanlar we ene süýjüli diabetini öz içine alýar. Göwrelilikden öň we göwrelilik döwründe ýeterlik fol turşusyny kabul etmek ýaly önüni alyş çäreleri, spina bifida töwekgelçiligini ep-esli azaldyp biler.

Spina bifida-yň üç esasy görnüşi bar: spina bifida okkulta, meningocele we myelomeningocele. Spina bifida okkulta iň ýumşak görnüş bolup, köplenç alamat döretmeýändigini sebäpli ünsden düşýär. Meningocele, oňurganyň açylyşy arkaly meninjlerniň çykmagy bilen baglanyşyklydyr, ýöne oňurga ýiligi ýerinde galýar. Myelomeningocele iň agyr görnüş bolup, meninjler we oňurga ýiligi açylyşdan çykýar, bu bolsa möhüm nerw bozulmalaryna we fiziki maýyplyklara sebäp bolýar.

Spina bifida-yň diagnozy göwrelilik döwründe ultrases we ene gany synaglary ýaly prenatal barlaglar arkaly ýüze çykyp biler. Dogluşdan soň, fiziki barlag we MRI ýa-da KT skanirleme ýaly şekillendiriş synaglary diagnozy tassyklap biler. Irki anyklama, ýagdaýy dolandyrmak we täsir edilen adamlaryň durmuş hilini gowulandyrmak üçin deňişli lukmançylyk we hirurgiki önüne alyşlary meýilleşdirmek üçin möhümdir.

Spina bifida-yň bejergisi ýagdaýyň agyrlygyna baglydyr. Dogluşdan soň tiz hirurgiki önüne alyş köplenç oňurga kemçiligini ýapmak we ýokançlyklaryň önüni almak üçin zerurdyr. Käbir ýagdaýlarda, dogluşdan öň kemçiligi bejermek üçin fetus hirurgiýasy geçirip bilner. Uzak möhletli dolandyryş, hereket meselelerini, peşew we içege dolandyryşyny we beýleki kynçylyklary çözmek üçin fiziki terapiýa, iş terapiýasy we beýleki goldaw çärelerini öz içine alýar. Lukmançylyk idegindäki öňegidishlikler, spina bifida bilen adamlaryň köpüsine işjeň we kanagatlanarly durmuş ýöretmäge mümkinçilik berip, prognozy ep-esli gowulandyrdy.

Jennet KAKAMYRADOWA

Myrat Garryýew adyndaky Türkmenistanyň Döwlet lukmançylyk uniwersitetiniň Nerw keselleri we neýrohrurgiýa kafedrasynyň assistenti